

РЕШЕНИЕ

№ 6710

гр. София, 10.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19 състав, в публично заседание на 26.10.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **3347** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 и следващите на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража (ЗИНЗС), във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Делото е образувано по искова молба М. Г. Ц., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място] срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", с цена на иска 100 000 лв. Претендира се присъждане на лихва.

Твърди се, че обезщетението е за вреди, причинени на здравето на ищеца, защото по време на предварителното му задържане в следствения арест не му е оказана адекватна медицинска помощ. Вследствие на това, същият се е разболял от туберкулоза и е получил 100 % инвалидност.

В допълнителна молба ищецът сочи, че вредите са му причинени от бездействието на Началника на арест и лекаря на „Г. М. Д.“, изразяващо се в бездействие за оказване на необходимата ефективна помощ. В условията на предварителното задържане не извършено адекватно лечение и че в ареста липсвала хигиена.

Периода на увреждането е 08.03.2018 г. до 15.03.2022 г.

Ищецът посочва, че упълномощава адвокат И. Ю. да го представлява пред АССГ и моли документите по делото да се изпращат на него.

В дадения от съда срок е постъпил писмен отговор от ответника ГД „ИН“.

Ответникът по иска – Главна Дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез пълномощника си юрисконсулт С. оспорва иска. В представения писмен отговор сочи,

че искът е изцяло неоснователен, защото липсват елементи от фактическия състав на разпоредбата на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ. По време на предварителното задържане на ищеца Ц. му е оказана дължимата медицинска грижа и са спазени всички процедури, касаещи установяване на здравословното му състояние при първоначалното настаняване в ареста. След диагностицирането на заболяването на Ц., са предприети незабавни мерки по осигуряването на адекватното му лечение. Не се установява причинно-следствена връзка между твърдените вреди на ищеца и евентуалното бездействие на затворническата администрация.

По време на проведеното по делото открито заседание оспорващият се явява лично. Упълномощеният от него адвокат Ю. поддържа исковата молба.

Ответникът се представлява от юрисконсулт С., която оспорва жалбата. Представени са допълнителни съображения в писмен вид.

Участвалият в производството по делото прокурор – представител на СГП счита, че не е налице бездействие от страна на органите на затворническата администрация, поради което не се доказва причинно-следствена връзка.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след като взе предвид наведените в исковата молба доводи, изразеното становище на пълномощника на ответника и на представителя на СГП и се запозна с приетите по делото гласни и писмени доказателства, намира за установено, от фактическа страна, следното:

Между страните не се спори, че М. Ц. е бил настанен в ареста на [улица] [населено място], в периода 08.03.2018 г. до 20.06.2018 г. и от 16.08.2018 г. до 23.01.2019 г.

Като доказателства по делото са приети представени от ответника с отговора на исковата молба медицинско становище, изготвено от началника на медицински център при Областна служба „Изпълнение на наказанията”, медицинска документация, изготвена във връзка с проведени изследвания и лечения на Ц. в различни здравни заведения, амбулаторна книга и епикризи. От страна на пълномощника на ищеца са представени експертно решение от 30.11.2018 г., с което на М. Ц. е определена трайно-намалена трудоспособност от 100 % за срок от една година, епикриза от 10.07.2018 г., издадена от МБАЛББ „Света С.”, във връзка с проведено на Ц. болнично лечение, по повод на диагностицираната туберкулозна болест и други епикризи, издадени по повод на проведени лечения на ищеца.

По делото беше изслушано и прието заключение на съдебно-медицинска.

Административен Съд С. - град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чието незаконосъобразен акт са причинени вредите.

Съдът намира, че исковата молба е редовна, следователно е процесуално допустима и като такава следва да бъде разгледана.

Разгледана по същество, исковата молба е неоснователна.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни

лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различieto по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции. Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на неправомерното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към протоправното деяние. Характерно за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове, като тук следва да се разбират всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увреждения може да търси обезщетение.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 284 от ЗИНЗС, във връзка с чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, задържано под стража или изтърпяващо наказание „лишаване от свобода”, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност.

По силата на чл. 285, ал. 2, във връзка с чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу специализираните органи по изпълнение на наказанията, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Според чл. 12 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, прякото ръководство и контролът върху дейността на местата за лишаване от свобода и пробационните служби се осъществяват от Главна дирекция "Изпълнение на

наказанията", т.е. в случая дейността на ГД „ИН” е регулирана от закона дейност, осъществявана от административните органи и длъжностни лица, структурно обособени в рамките на тази администрация, в съответствие с дадените им от закона правомощия. Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на местата за лишаване от свобода е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

Съгласно чл. 284, ал. 1, във връзка с ал. 5 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3, като настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Разпоредбата на чл. 3 от с.з. сочи, че осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Предвид на изложеното може да се приеме, че е налице законната презумпция за съществуването на твърдените вреди.

В разглеждания казус ищецът твърди, че е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в общо увреждане на здравето, защото по време на предварителното му задържане в следствения арест не му е оказана адекватна медицинска помощ. Вследствие на това, същият се е разболял от туберкулоза и е получил 100 % инвалидност.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 284 и следващите на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на действия и/или бездействия на органи или длъжностни лица на ответника; 2. незаконосъобразност на тези действия и/или бездействия; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконосъобразните действия и/или бездействия и настъпилите вредоносен резултат.

По отношение на първата предпоставка за ангажирането на отговорността на държавата по чл. 284 от ЗИНЗС, съдът намира следното.

Безспорно е, че Ц. е пребивавал в ареста на [улица] [населено място], в периода 09.03.2018 г. до 20.06.2018 г. и от 16.08.2018 г. до 23.01.2019 г.

За да се установи кога евентуално той се е заразил с болестта туберкулоза и дали органите на Областна служба „Изпълнение на наказанията” са му оказали адекватно лечение и медицинска помощ, съдът намира, че следва да обсъди заключението на допуснатата СМЕ. Същото е изготвено, като нещата се е запознало със съдържащите се в административната преписка документи, които са описани подробно. Отговорено е изчерпателно на поставените въпроси, като са направени изводи, след проверка и анализ на събраните доказателства. Настоящият съдебен състав намира, че заключението следва да се кредитира като мотивирано, логично и

съответстващо на събраните доказателства.

Според експерта туберкулозата /Т./ е въздушно-капкова бактериална инфекция и се предава от човек на човек. В следствения арест на [улица] в затвора Л. М. Ц. не е имал контакт с болен от активна Т.. Без източник на зараза е невъзможно заразяването да е станало в следствения арест. Отговаряйки на въпроса кога за първи път е констатирано заболяването при Ц. и кога евентуално е настъпило заразяването, експертът посочва, че на деветия ден – 30.05.2018 г., от първите оплаквания на М., свързани с кашлица и интоксикационни прояви – безапетитие, редукция на тегло, отпадналост е поставена диагнозата туберкулоза след рентгенови изследвания, изолиране на туберкулозен бактерии от храчка при микробиологично изследване в болнична обстановка в болницата на МВР. В случая е важно, че се касае за лице с дългогодишна зависимост към наркотиците, пушач, с хроничен хепатит С – фактори, които са отслабили имунитета му и които са затруднили първоначалното диагностициране на туберкулозата.

В началните стадии на заболяването, за период от 3-4 месеца, при липса на оплаквания от страна на белия дроб, неспецифичните прояви на интоксикационния синдром, забавят откриването му. Рентгеновите снимки направени на ищеца и констатираните рентгенологични изменения са с голяма давност /пресни, нови и стари/ и с различна характеристика, което говори за съществуване на туберкулозния процес преди задържането на 08.03.2018 г.

На четвъртия ден след задържането на Ц. в ареста 12.03.2018 г., Ц. е прегледан от лекар, при което не са отбелязани оплаквания, свързани със заболяване на белите дробове. На 05.04.2018 г. Ц. е прегледан отново, като му е поставена диагноза ангина и са му предписани съответните медикаменти.

На 21.05.2018 г. Ц. се е оплакал за първи път от безапетитие, редукция на тегло, отпадналост, кашлица. След проведения преглед, видно от уведомително писмо № 8078/21.05.2018 г., той е бил насочен за рентгенография и евентуална хоспитализация. След доказването на туберкулоза в болницата на МВР, ищецът е бил насочен за лечение в болницата на затвора в [населено място].

Според констатациите на експерта, оказаната на Ц., първоначална помощ в следствения арест е била адекватна на констатираното клинично състояние и отговаряща на добрата медицинска практика.

По време на проведеното по делото открито заседание експертът направи уточнения, посочвайки, че общите симптоми на туберкулозата като отпадналост, липса на апетит, температура до 38° С, загуба на тегло, нощни изпотявания и т.н. се проявяват 3-4 месеца след заразяването. Тези симптоми са неспецифични и могат да се дължат и на други състояния. След това се проявяват белодробните оплаквания – кашлица, храчки, задух, болка в гърдите. При ищеца е имало констатирана наркомания, което затруднява правилното диагностициране на първоначалните симптоми. При туберкулозата липсва остро начало, както е при пневмонията. При първоначалните медицински прегледи на Ц. не са установени специфични оплаквания. Бил е преслушан със слушалки и му е било измерено кръвното налягане, което е било нормално. Не са констатирани кървави храчки. Тези обстоятелства са отразени във формуляра за първоначален преглед. След втория преглед му е поставена диагноза ангина и му е назначено лечение, като единият от предписаните антибиотици се използва и за лечение на туберкулоза. Ангината се констатира чрез визуален преглед на гърлото, при което се наблюдава зачервяване. След белодробните оплакванията, по

време на прегледа на 21.05.2018 г. той е изпратен за рентгенография и консултация в болницата на затвора в [населено място], а след това е насочен към болницата на МВР, защото в болницата на затвора няма специализирана техника. От направения скенер и изследвания на Ц., в болница „Света С.“ са установени стари и нови изменения в белия дроб, т.е. заболяването е било от доста време. Според вещото лице, най-вероятно при постъпването на ищеца в ареста, заболяването е било в ремисия и той не е имал оплаквания.

Изложеното мотивира съда да направи стабилен и непротиворечив извод, за липса на незаконосъобразни действия или бездействия от страна на затворническата администрация, довели до заразяване на ищеца с туберкулоза след 08.03.2018 г., в следствения арест. Безспорно е, че това заболяване протича в рамките на един дълъг период от първоначалното заразяване, характеризира се със симптоми, които са специфични и за други заболявания. При проведените медицински прегледи на Ц. в периода м. март до м. май 2018 г. не са установени данни за някакво белодробно заболяване или индикации за наличие на такова. Съдът напълно кредитира констатациите на вещото лице, че дори да е имало някакви общи симптоми, в началото на задържането, те са били отнесени по-скоро към хероиновата зависимост на Ц.. Няма логика, ако той е имал такива оплаквания и те са били установени при първоначалните прегледи да не му е оказана медицинска помощ, а такава да му е оказана в последствие на 21.05.2018 г. По отношение на твърдението, че той е бил заразен с туберкулоза в следствения арест, съдът намира, че същото отново се опровергава от изводите на СМЕ. Нито преди, нито след задържането на Ц. в следствения арест е имало друго лице, диагностицирано с туберкулоза, за да може и той да се зарази. Заразяването също не може да се осъществи поради лоша хигиена. То може да се стане само по въздушно-капков път.

По отношение на твърдените вреди, съдът намира същите за доказани. Общото здравословно състояние на Ц. е било влошено допълнително поради заболяването. Безспорно той е изпитвал физически болки, които са довели и до психически дискомфорт. Не може да не се приеме, че туберкулозната болест е била причина за определянето на трайно-намалена трудоспособност.

Тези вреди, предвид направения по-горе извод не могат да бъдат в пряка причинно-следствена връзка с твърдените незаконосъобразни бездействия на затворническата администрация, защото беше безспорно установена липсата на такива.

Предвид на посочените мотиви, съдът намира, че исковата претенция е изцяло недоказана и следователно неоснователна.

С оглед на изхода на спора на ищецът следва да заплати направените по време на производството разноски в полза на АССГ, на основание чл. 284, ал. 2 от ЗИНЗС. Ответникът, чрез пълномощника си е поискал присъждане на разноски. Настоящият съдебен състав намира, че разпоредбите на чл. 286, ал. 2, изр. 1 и 2 от ЗИНЗС (тълкувани в тяхната взаимовръзка) се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 78, ал. 8 от ГПК, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на адвокатско

възнаграждение на ответника, ако последният е бил защитаван от адвокат или юристконсулт при отхвърляне пълно или частично на иска му, означава, че такова не се дължи.

Водим от горното и на основание чл. 284 и следващите, на Закона за изпълнение на наказания и задържане под стража, във връзка с чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, **Административен Съд С. - град, I отделение, 19 състав,**

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ изцяло исковата молба на М. Г. Ц., изтърпяващ наказание „Лишаване от свобода“ в Затвора в [населено място] срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", с цена на иска 100 000 лв.

ОСЪЖДА М. Г. Ц. с ЕГН [ЕГН] да заплати на Административен съд София-град сумата от 400 (четиристотин) лева, представляваща заплатено възнаграждение на вещото лице, изготвило заключението по допуснатата съдебно-медицинска експертиза.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Административен съд София-град, Троен състав.